

‘Het is echt een ontzettend goede psychologische pageturner, hij is gewoon niet weg te leggen. Het is zeer geloofwaardig en écht, je merkt dat Dana kennis van zaken heeft.’

– Amber Martensen, boekhandel Thomas (Bergen)

‘Wat een goed debuut. Een boek met een soort kat-en-muisspel. Laat deel twee, *Zonder boete*, maar komen!’

– Wim Krings, boekhandel Krings (Sittard)

‘Een echte literaire thriller, lekker denkwerk en je hoofd erbij houden.’

– Marianne van ’t Hof, Boekhandel Panningen

‘Een heerlijke thriller die ik niet weg kon leggen. Verheug me al op deel twee (en drie!).’

– Sander Stegink, boekhandel Blokker (Heemstede)

‘Ik zat compleet in het verhaal. On-Nederlands goed! De laatste tijd heb ik behoorlijk wat thrillers gelezen, maar deze steekt er met kop en schouders boven uit. Ik kijk uit naar het volgende boek met Hazel Kramer.’

– Aartje, Pezzi Pazzi (Weesp)

Dana Smit

Zonder schuld

Hazel Kramer-serie

Ambo|Anthos
Amsterdam

ISBN 978 90 263 5711 4

© 2022 Dana Smit

Omslagontwerp Roald Triebels

Omslagillustratie © Hasan Almasi/unsplash.com

Foto auteur © Faye Thomas/Eyevine/ANP

Verspreiding voor België:

Veen Bosch & Keuning uitgevers nv, Antwerpen

Voor alle zoekenden

NUL

HAZEL

Ik weet nog heel goed dat ik voor de eerste keer pijn had. Ik was jong, jong genoeg om nog met zijwieltjes te fietsen, maar oud genoeg om te oefenen zonder. En ik viel. Ik schaafde mijn knie open en kneusde mijn enkel. Vervolgens durfde ik tijden niet op mijn fiets, totdat mijn moeder een magische steen in mijn bel deed en ik opeens wel als een echt groot mens zonder zijwieltjes kon fietsen. Het was misschien wel de eerste keer dat iemand voor mijn eigen bestwil tegen mij loog. Er zouden daarna nog veel momenten volgen waarop ik tegen andere mensen loog, meestal omdat ik dacht dat ik ze daarmee in bescherming nam, maar eigenlijk vooral omdat ik het idee had opgedaan dat mijn eigen leven gemakkelijker werd door een aaneenschakeling van kleine leugens. Het hield mensen op afstand, en dat hield me sterk.

De eerste keer emotionele pijn was heel anders. Het voelde als bedrog, en op de een of andere manier was het veel pijnlijker dan elke schram die ik tot dan toe had gehad. Ze zeggen weleens dat als je hart gebroken wordt je lichaam dezelfde stoffen aanmaakt als wanneer je je botten breekt, en dat je letterlijk een ontsteking van het hart kunt oplopen door de psychologische schok. Drie keer. Drie keer is mijn hart ontstoken geraakt, en na de laatste keer besloot ik dat ik niemand meer dat soort macht over mijn gesteldheid zou geven.

Maar nu, terwijl ik hier alleen lag op een koude, natte vloer, was het besef dat ik iedereen op afstand had gehouden bijna nog erger dan de pijn die anderen je kunnen aandoen. Vertrouwen moet van twee kanten komen en als jij niemand vertrouwt, is er ook niemand die jou vertrouwt, of die je de weg kan wijzen als je verdwaald bent. Niemand die je kan beschermen voor harde waarheden door een leugentje om bestwil. Niemand die je tegenhoudt als je de verkeerde kant op dreigt te gaan. Niemand. En het was compleet mijn eigen schuld.

De eerste schop kwam hard in mijn ribben terecht; ik klapte voorover en mijn gezicht smakte op de harde betonnen vloer. Het bloed vloeide mijn mond in, een ijzersmaak die zich binnen een seconde overal verspreidde, en ik realiseerde me dat ik zo snel mogelijk van de grond af moest komen.

Kom op, Hazel. Sta op.

Maar het was al te laat. Geen seconden of minuten te laat, maar feitelijk jaren te laat, want ik had het niet zien aankomen, en met mij heel wat anderen.

Ik zag zijn arm weer achter zijn lichaam verdwijnen, zich klaar makend voor de volgende klap.

Kom op, Hazel. Sta op.

JULIUS

De mensheid intrigeert me. De leugens die men zichzelf vertelt om zonder frictie door te kunnen leven, en hoever die leugens kunnen gaan.

De wet intrigeert me. Het verschil tussen wat men accepteert als fundamenteel fout en waarvoor de desbetreffende wetten slechts dienen als strafvorming, en de overtredingen die zich in een grijzer gebied bevinden. Als je zeker zou weten nooit een bekeuring te krijgen voor zwartrijden, zou je dan een treinkaartje kopen? Mensen zijn meesters in liegen tegen zichzelf, maar het eerlijke antwoord is doorgaans toch een duidelijke nee.

Ik weet nog goed dat ik haar voor de eerste keer zag. Iets in haar trof me, er was iets ongrijpbaars, iets onverklaarbaars. Iets pijnlijks. De interessantste mensen zijn altijd diegenen die iets met zich meedragen, een schaamte of schuldgevoel, soms tegenover anderen maar vaker tegenover zichzelf. Want welke situatie ze ook tegenkomen, dat gevoel reist altijd met ze mee, en hoe stellig ze ook beweren dat het van geen enkele invloed is, het beïnvloedt alles wat ze doen.

Ik geloof niet dat ik enig excuus had. Ik heb mezelf ook nooit wijsgemaakt dat ik een goed excuus had, behalve dat ik het gewoon wilde doen en dat de reden voor mij goed genoeg was. Alle opties waren de revue gepasseerd, en ik was tot het rationele besluit ge-

komen dat dit voor mij de beste keuze was. Dus deed ik het, of het nou als moreel correct gezien werd of niet, en zo heb ik mijn hele leven mijn eigen oordeel geveld. Want moraliteit is grillig, en wetten worden gemaakt door een elitaire groep politici die zelf nog nooit voor een moeilijke keuze hebben gestaan.

Waarom plegen mensen een misdaad? Men gelooft graag dat er een zwart-witte scheiding is tussen de goede en de slechte mens, maar dat blijkt maar zelden zo te zijn. Is onder de juiste omstandigheden niet iedereen in staat een misdaad te plegen?

VOOR

HAZEL

ÉÉN

Terwijl de laatste zomerzon van het jaar door mijn slaapkamer-
raam naar binnen scheen, besloot ik dat vandaag toch echt de dag
was waarop ik ging beginnen met joggen. Of yoga. Een van die din-
gen die ook goed schijnen te zijn voor je mentale gesteldheid, ter-
wijl eerlijk gezegd de constante gedachte dat ik er allang aan had
moeten beginnen nou niet echt wonderen leek te doen voor die
mentale gesteldheid. Maar mijn conditie was jammerlijk, en de
nazomer leek altijd een goed moment om aan buitensportactivi-
teiten te beginnen. Ik sloeg mijn dekbed open en zette mijn voeten
op de koele houten vloer. Nadat ik water had opgezet voor mijn op-
loskoffie – oploskoffie had naar mijn mening onterecht een slechte
reputatie – trok ik een van mijn twee sportoutfits aan; aan de hoe-
veelheid sportbroeken in mijn kast kon je al zien dat ik niet elke dag
zwetend op de loopband stond. Maar wat niet is kan komen, en na-
dat ik snel wat koffie en een opgepiept sneetje brood met jam naar
binnen had gewerkt, stapte ik de deur uit.

Ik heb Haggerston altijd intrigerend gevonden, want de wijk ver-
bindt Hackney in het oosten van Londen met Notting Hill in het
westen door een wirwar van prachtige kanalen, en het is een oase
van rust in een rusteloze stad. Ik voelde me thuis in de anonimi-
teit en de valse belofte dat het hier niet uitmaakt wie je bent, wie je
kent, en hoe je je kleedt. Dat was natuurlijk een slim opgezette mar-

ketingtruc, want het was vooral een plek voor rijke conventionele mensen die zichzelf en anderen graag het idee gaven erg onconventioneel te zijn, maar ik geloofde met liefde in de leugen die ik mezelf had aangepreft en bovendien betaalde ik via via een idioot lage huur voor mijn flat aan een van de kanalen.

Ik begon met wat de professionele joggers waarschijnlijk snelwandelen noemen, maar wat voor mij toch al een redelijk stevig tempo was; langzaam beginnen, dat zeggen ze altijd. Vol goede moed rende ik de trap af van de straat naar de kanalen, langs een Venezolaans café met felgekleurde tafeltjes en stoelen, waar de geur van het ontbijt het terras omringde, en langs de vele fietsers die zich ook op het pad bevonden. Er waren veel cafés langs het water hier, en ik begon me stiekem te verheugen op mijn favoriete plek waar de cappuccino's altijd net iets te groot waren en ze de lekkerste croissants van Londen verkochten, die waarschijnlijk het hele hardlopen weer teniet zouden doen.

Ik was zo'n tien minuten op weg toen ik een steek in mijn zij begon te voelen – misschien was zelfs snelwandelen toch al een iets te optimistische start geweest – en godzijdank ging mijn telefoon. Als het even kon ontweek ik telefoongesprekken, maar ik nam nu maar al te graag op.

'Hazel?' Vaak was de persoon aan de andere kant van de lijn nogal verbaasd dat ik opnam.

'Ja, Hazel hier.'

'Met Adam.'

'Ik zag het.'

'Zou je nu naar een plaats delict kunnen komen?'

Ik kreeg het gevoel dat ik mijn koffie en croissant wel gedag kon zeggen.

'En ja, ik weet dat het je vrije dag is, en ja, ik weet dat je eerst tegen gaat sputteren, maar we weten allebei dat je uiteindelijk toch wel gaat. Dus misschien kunnen we dat deel van het gesprek overslaan zodat we geen kostbare tijd verliezen.'

Hij had gelijk. Dus we sloegen dat deel van het gesprek over en ik begon terug naar huis te rennen. Of te snelwandelen.

Soms heb je een onderbuikgevoel dat er iets gaat gebeuren waar je niet op zit te wachten. Dat je op de rand van een afgrond staat waar je tot nu toe heel professioneel op gebalanceerd hebt, maar dat er vooral niks moet gebeuren waardoor de grond onder je voeten gaat trillen. Dat zijn de momenten dat je op je hoede moet zijn, en de momenten waarop je hard de andere kant op moet rennen als blijkt dat je onderbuikgevoel meer dan alleen een gevoel is. Maar meestal zie je dat pas achteraf, dat moment waarop alles de verkeerde kant op begint te gaan. Meestal begin je te laat met rennen.

TWEE

Ik kwam aan in een van de buurten in Londen waar statige huizen in de ene straat afgewisseld worden met verlopen flats in de andere straat; zo'n straat waar je 's avonds met je huissleutel in je hand loopt, want je hebt jezelf ervan overtuigd dat als iemand je probeert aan te vallen, een huissleutel zeker het verschil gaat maken. Ik heb een keer een documentaire gezien waarin een surfer tijdens een wedstrijd van zijn surfplank werd getrokken door een haai, en hij zei daarna dat hij onder water zo goed mogelijk in het oog van de haai had geslagen. Zo zag ik mezelf altijd tijdens een eventuele aanval, dat ik met precisie mijn sleutel in het oog van mijn aanval-ler zou kunnen steken. De leugens die je jezelf vertelt om je veiliger te voelen zijn eindeloos, dat blijkt maar weer.

Het huis waar ik moest zijn was zeker een van de beter onderhouden huizen, met bruine bakstenen en een enorme donkergroen bebladerde boom die hoger reikte dan het huis zelf. Het verbaasde me niet dat een misdadiger dit mooi opgeknapte pand had uitgekozen, maar wat me wel verbaasde was dat blijkbaar niemand in deze redelijk drukke straat in Queen's Park iets gehoord of gezien had en dat pas uren later, toen de schoonmaakster binnen was gekomen, het rampzalige voorval ontdekt was. Ik stapte onder de politietape door naar de voordeur, en hield zoals altijd mijn hart vast voor wat ik binnen ging aantreffen.

‘Hazel, hier!’ zei Sebastian, een ietwat kleine man die eruitzag alsof hij nog op de middelbare school zat, met rossig haar dat zeker niet vaker dan eens in de twee weken gewassen werd, en kleding die blindelings uit de kast getrokken was. We hadden het eigenlijk sinds onze eerste ontmoeting goed met elkaar kunnen vinden, en zijn desinteresse voor uiterlijke schijn maakte hem een van de puurste mensen om mee te werken.

‘Tot nu toe geen teken van inbraak, maar binnen wat modderige schoenafdrukken en in de woonkamer een halve ravage. En dan heb ik het nog niet over de slaapkamer, daar zijn we nog wel een tijdje bezig.’ Hij was forensisch onderzoeker, en naar mijn mening een van de beste, ook al was hij waarschijnlijk een van de jongste.

‘Een tijdje bezig?’ Ik had het gevoel dat het een stuk erger was dan Sebastian het deed lijken, want hij was ook nog eens een rasoptimist. Men zag dat soms aan voor naïviteit, maar ik zag het liever als positief tot het tegendeel bewezen werd.

‘Je ziet het wel als je boven bent. Geloof dat de grote baas het je graag laat zien.’ Hij legde net iets te veel nadruk op ‘grote baas’ en ik vroeg me af hoeveel hij wist, maar voordat ik het kon vragen was hij de hoek al om gelopen met een halve glimlach en een knipoog. Of liever gezegd, het was een vertegenwoordiging van wat Sebastian dacht dat een knipoog was; ik wist eigenlijk niet of hij ooit weleens op dates ging, en wat hij in het weekend deed als de massamens in de pub zat.

Ik stapte het huis binnen en zag wat Sebastian bedoeld had. De woonkamer leek compleet overhoopgehaald, alsof er een orkaan had huisgehouden, en niks stond meer op de oorspronkelijke plek. Had er een worsteling plaatsgevonden? En zo ja, waarom was er dan geen teken van inbraak?

‘Blij dat ik je hierheen heb gehaald op je vrije dag?’ Ik herkende de stem al voordat ik me omdraaide. Adam. De meeste mannen die ik kende waren niet zo lang, maar Adam was lang, heel lang, met blond haar en diepbruine ogen, waardoor hij een opvallende verschijning was.

Ik voelde automatisch een glimlach opkomen en probeerde die uit alle macht te onderdrukken. ‘Een plaats delict gaat voor mij altijd boven een warm bad en een avond tv-kijken. Maar waarom ben ik hier eigenlijk?’

Het was niet de normale procedure om een profiler bij een zaak te betrekken, want de opvatting – gecreëerd door televisieseries – dat profilers elke moord of verkrachting konden oplossen door een of ander idioot gedetailleerd daderprofiel was, helaas voor mij, zeker niet waar. Het ironische van mijn beroep was dat je eigenlijk een serie aan misdaden moest hebben voordat je een bijdrage kon gaan leveren, en dat het vaak wachten was op de tweede keer moord en doodslag. Of nog ‘beter’: een derde en vierde keer.

Terwijl Adam mij twee paar handschoenen, een mondkapje, een haarnetje, een beschermende overal en plastic schoenbeschermers aangaf – mijn DNA kon geen kant op –, gaf hij me een korte samenvatting.

‘Zoals je ziet is het een redelijke chaos hier beneden, alsof er een behoorlijke worsteling heeft plaatsgevonden.’ Hij begon naar de trap te lopen en net toen ik betwijfelde of hij mijn vraag aan het negeren was praatte hij verder. ‘En als antwoord op je vraag, boven staat je nog een verrassing te wachten.’

‘Een verrassing waar ik blij van word of een verrassing waardoor ik de komende weken niet voor twaalf uur in bed lig?’

Hij haalde zijn schouders op, schouders waar ik als ik niet oplette compleet door zou worden afgeleid. ‘Dat laat ik aan de experts over,’ zei Adam met een glimlach en een knipoog. Adam wist wel hoe hij moest knipogen, en ik vroeg me af hoe vaak hij nu nog op dates ging, en tussen iemands lakens had gelegen na een vrijdagavond in de pub.

Ik dacht terug aan de avond dat ik Adam ontmoette. Het was een van die zeldzame avonden dat het zelfs om elf uur nog warm aanvoelde, en je zonder jas buiten kon zitten. Ik zat met mijn vrienden

op een dakterras in Oost-Londen, en dit waren de avonden dat ik het gelukkigst was.

Ik stond bij de bar, al veel te lang, want ik was altijd extreem slecht in snel iets bestellen. Soms verloor ik mezelf zo in het waarnemen van andere mensen dat ik vergat dat ik tien minuten geleden al had beloofd de volgende ronde drankjes te halen.

‘Ze gaan je nooit helpen als je ze niet aankijkt,’ zei een stem rechts van me. Ik draaide me om en ik had het gevoel dat ik me moest verontschuldigen voor mijn jammerlijke poging een bestelling te doen.

‘Goed punt. Ik was ietwat afgeleid.’

‘Hmm... afleiding die je weerhoudt van je favoriete cocktail. Dat is heel wat. Laat me raden...’

‘Wat me afleidde?’

‘Wat je favoriete cocktail is. Alhoewel ik ook graag hoor wat jouw aandacht trekt.’

Ik ben nooit echt goed geweest in flirten, en al helemaal niet met iemand die me veel te zelfverzekerd leek. Ik flirtte altijd liever per ongeluk, in plaats van te weten dat we daar nu expres mee bezig waren.

‘Whisky sour. Je andere vraag is een langer verhaal.’

‘Ik heb de tijd. En whisky sour?’ Hij gebaarde naar de barman, die uiteraard meteen op hem afkwam. ‘Twee whisky sour graag.’

‘En vier bier!’ Nu ik zijn aandacht had liet ik de kans niet lopen eindelijk het beloofde bier te bestellen.

‘Adam.’ Hij stak zijn hand uit, en zodra mijn hand die van hem raakte voelde ik een golf van opwinding.

‘Hazel.’ Hij hield mijn hand net iets langer vast dan normaal.

‘Dus. *Penny for your thoughts.*’

Ik keek Adam voor het eerst echt aan, en het viel me op dat hij een raar soort vertrouwen uitstraalde.

‘Eerlijk?’

‘Eerlijk.’

‘Oké. Ik zat te denken aan de hoeveelheid mensen in deze wereld, en hoe iedereen zijn eigen leven heeft, en eigen zorgen, en waarschijnlijk denkt dat zijn of haar zorgen groter of moeilijker zijn dan andermans zorgen.’ Jezus, ik was echt niet goed in flirten.

Ik moet het hem nageven, hij liet geen enkele verbazing merken. ‘En hoeveel van die mensen echt geen tijd hebben om ook nog eens andere mensen te beoordelen.’

‘Hmhm.’ In mijn fantasie had ik hem dicht naar mij toe getrokken en iets charmants in zijn oor gefluisterd, maar in het echte leven deed ik alsof ik vol aandacht op mijn vier bier wachtte.

Hij stond op en ging dicht bij mij staan. ‘Ik denk dat ik maar het voortouw moet nemen. Heb je al gegeten?’

Soms is een aantrekkingskracht onverklaarbaar, het zal wel iets met feromonen te maken hebben en de natuur die uitvogelt dat jullie twee samen voor goed nageslacht zouden zorgen, maar dat leek nu niet zo van belang.

‘Ik barst van de honger.’ We wisten allebei wel dat ik om elf uur ’s avonds allang gegeten had, maar we aten tot diep in de nacht.

Ik liep de trap op en terwijl ik naar boven liep merkte ik op dat er, buiten de woonkamer, geen enkel meubelstuk of boek van zijn plek verschoven was. Het leek alsof de misdadiger beneden compleet chaotisch en ongeorganiseerd te werk was gegaan, terwijl hij of zij in de rest van het huis alle impulsen onder controle had gehouden en extreem georganiseerd was geweest. Ik kreeg er een duister gevoel van, want zo’n gemengde plaats delict was allesbehalve een goed teken; óf we hadden hier te maken met een onvoorspelbare agressieve dader, óf met meerdere daders, óf – en vaak het lastigst – de plaats delict was expres gemanipuleerd om ons op het verkeerde spoor te zetten.

Boven was het huis onderverdeeld in de standaard badkamer, slaapkamer en rommelkamer, maar de stemmen volgend was al snel duidelijk waar ik moest zijn. Ik liep de slaapkamer binnen en

binnen een seconde zonk de moed me in de schoenen. Ik had dat gevoel dat je weleens kan hebben vlak voordat je flauw gaat vallen, van misselijkheid gemixt met het feit dat je omgeving lijkt door te gaan terwijl je zelf stilstaat. Want ik had dit al eens eerder gezien, en ik wist precies wat het betekende: de komende weken niet voor twaalf uur in bed.